

10. Хрестоматія по історії педагогіки / Сост. І.Е.Лакин, М.В.Макаревич, А.Х.Рычагов. – Минск: Вышэйша школа, 1971. – 608 с.

Анотація

У статті розкривається естетичний зміст педагогічної діяльності вчителя як творча побудова учбового процесу, спрямована на естетичний розвиток майбутнього педагога задля навчання школярів основам естетики і досвіду естетичної діяльності.

Аннотация

В статье раскрывается эстетическое содержание педагогической деятельности учителя как творческое построение учебного процесса, направленное на эстетическое развитие будущего педагога для обучения школьников основам эстетики и опыту эстетической деятельности.

Summary

The article reveals the process of beautification music teacher's pedagogic activity as a creative formation of the educational process, aimed at teaching school students the basics of aesthetics and the experience of aesthetic activity.

Ключові слова: вчитель, естетична діяльність, педагогічна діяльність, естетизація педагогічного процесу.

Ключевые слова: учитель, эстетическая деятельность, педагогическая деятельность, эстетизация педагогического процесса.

Key words: Teacher of Music, Aesthetic Activity, Pedagogical Activity, Aesthetization of Educational Process.

Подано до редакції 15.03.2011.

УДК 378.147:784

© 2011.....

.....Чеча А.А.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЖАЗОВОЇ МУЗИКИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Економічний, політичний, культурний розвиток суспільства вимагають оновлення концепцій музичного виховання, оскільки останні роки спостерігається суттєве згасання інтересу сучасної молоді до академічного мистецтва, зменшення його виховних функцій. Багаті традиції класичної академічної музики вимагають їх доповнення сучасними нетрадиційними засобами. Разом з тим сучасна індустрія розваг здебільшого дбає про комерційні інтереси та часто знецінює художньо-естетичну значущість сучасної музичної культури. Вона набуває фонову або обслуговуючу функцію, а її задачі обмежуються задоволенням гедоністичних функцій дозволяючи молодій людині. Це часто призводить до педагогічно неконтрольованого формування досвіду музичного сприйняття та смаків юнацтва. Тому однією із задач музичної педагогіки виступає створення системи музичного виховання засобами іншого сучасного музичного мистецтва, яке має значну естетичну цінність та знаходиться у більшій близькості до повсякденного досвіду молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Питання вивчення педагогічних засад джазового музичного мистецтва належить до маловивчених, хоча здійснені дослідження у цьому напрямку довели свою актуальність. Так, роботи В.Озерова узагальнюють досвід впровадження джазового викладання в Німеччині та зазначає теоретично-практичну проблематику цього питання. Ознайомчий характер джазового мистецтва в умовах вузовської підготовки інститутів культури має методична розробка Л.Норінської. В дисертаційному дослідженні Ю.Степняка розроблена модульна методика викладання джазу, практична значущість якої полягає в естрадно-джазовій підготовці майбутніх вчителів. Розвитку мелодичного, ритмічного джазового мислення присвячена дослідницька робота О.Степурко. К.Ушаков пропонує методичні рекомендації з розвитку навичок творчості в процесі джазової імпровізації. О.Хромушин створив цикл учбових посібників по предметам "Джазове сольфеджіо" та "Імпровізація".

Феномен джазу та його співіснування з іншими музичними напрямками музичного мистецтва розглядали у своїх дослідженнях такі автори як В.Конен, А.Баташев, Г.Шнеєрсон, І.І.Бриль, В.М.Фрумкін, Г.А.Гаранян, Б.М.Ричков та ін.

Джаз, як мистецтво яке виникло в фольклорному середовищі і зросло до рівня професійного музичного мистецтва, є своєрідним сполученням між Високим мистецтвом і сучасною музикою. Він має досить значну історію виникнення, формування і розвитку, має різноманітні різновиди та стилі. Джаз є значним явищем ХХ століття, надбання якого впливали і впливають на світову музичну культуру. А тому сучасна музична педагогіка повинна чітко визначити роль і місце джазу у музичній освіті.

В той же час аналіз педагогічної та музикознавчої літератури не надає визначень в повній мірі, тому виникає необхідність подальшого вивчення цього питання.

Формулювання цілей статті... Метою цієї статті є визначення педагогічного потенціалу джазового мистецтва у сучасній музичній освіті.

Виклад основного матеріалу дослідження... Сучасне суспільство характеризується постійними змінами світогляду та пріоритетів. Якщо доросла, естетично розвинута та духовно багата людина може самостійно визначитись у системі переваг та цінностей, то молода людина, яка тільки починає свій шлях, потребує допомоги.

В першу чергу на допомогу йому може і повинен прийти викладач. Вплив особистості викладача на формування світогляду та особистих якостей учнів зумовлює високі вимоги до його обізнаності у різних музичних напрямках та стилях.

Сьогодні проблеми виховання естетично розвинутої людини суттєво відрізняються від минулого, наприклад 10-15 років назад. Звісно, свій негативний відбиток залишають і СМІ, і мережі Інтернету, які надають низькопробні продукти музичної діяльності. Але виховати духовну багату людину, яка може вільно орієнтуватися в різних напрямках, стилях та жанрах музичного мистецтва, відрізнити художньо цінні витвори мистецтва від малозначущих продуктів шоу-бізнесу залишається найважливішим завданням музичної педагогіки.

Говорячи про розширення сфери музичного виховання в першу чергу ми маємо на увазі включення в учбові програми прикладів сучасної музичної культури.

“Джаз багато чому вчить. Він звільняє мислення від догм та шаблонів. Джаз багато відкриває і вирішує, підштовхує нас до різних пошуків, змінення звичного. Це висловлювання Альфреда Шнітке постала джерелом натхнення багатьох джазменів.

За свою сторічну історію джаз перетворився в особливий стиль, який характеризується стійкими структурними особливостями. Він відрізняється від всіх інших напрямків закордонного та вітчизняного музичного мистецтва.

Джаз став своєрідним підсумком взаємодії багатьох музичних культур та вже сформованих музичних жанрів, створивши їх синтез з перерозподілом естетичних акцентів. Він завжди існував як природна лабораторія для переплавлення багатьох художніх систем. На протязі всієї історії джазового мистецтва можна спостерігати процеси зштовхування різноманітних естетичних тенденцій.

На сьогоднішній час джаз – важливий фактор музичного мистецтва, музичної культури. Його вплив можна відчувати в різних музичних напрямках, стилях, жанрах. Ідеї джазу відобразились не тільки у музичній естетиці, але й у музичній педагогіці.

В сфері музично-естетичного виховання здатність музики впливати на духовний світ людини визнається більшістю дослідників як єдина ціль. Але в зв'язку з тим, що музика має особливий вплив саме на емоційну сферу, ми маємо можливість сприймати музику як емоційну мову.

Отже, при естетичному вихованні засобами музики необхідно залучати приклади музичного мистецтва, які мають досить розвинену емоційну характеристику. Головною особливістю джазу є імпровізація – мистецтво діалогу, багатостороннього спілкування на мові музики. Джаз це розмова між музикантами, між виконавцями і слухачами. Це стиль у якому кожен почує і відчує свої емоції, свої думки та почуття.

Сьогодні ми можемо впевнено казати про посилення інтересу до такого музичного явища як джаз. Про це говорить живий інтерес до джазу професійних музикантів, аматорів, а головне включення джазу в процес музичного виховання на різних ступенях сучасної освіти. Так, факультативні курси, які ще до останнього часу були необов'язковими, стають частиною учбових програм. Така тенденція безумовно говорить про зближення вітчизняної музичної педагогіки з музичною практикою, але ще і досі носить експериментальний характер.

Практично всі викладачі джазу наголошують на відсутності єдиної навчальної програми, комплексних учбових планів, в яких джаз зайняв би відповідне місце. Тому при викладанні циклу предметів пов'язаних з джазовим мистецтвом багато залежить від індивідуальних знань, опиту та вподобань викладача, вміння зв'язати джаз з іншими дисциплінами.

Обґрунтовуючи важливість даних методичних праць, автори виказують єдину думку про те, що розробка спеціальних курсів джазового виховання є на сьогоднішній час необхідним компонентом і для вузівської, і для середньо спеціальної підготовки професійної підготовки музикантів та майбутніх вчителів. Особливу увагу також заслуговують розробки методичних посібників джазового виховання для закладів початкової музичної освіти.

Найвідомішими розробниками програм джазового виховання є такі провідні закордонні заклади освіти, як коледж Берклі (США), Консерваторія Нової Англії, Каліфорнійський інститут мистецтв.

Аналіз існуючих програм викладання предметів джазового мистецтва говорить про те, що деякі учбові заклади орієнтовані на вивчення джазу, але серед них – виключно професійні музичні учбові заклади. Нажаль навіть серед учбових закладів професійної музичної освіти такого шляху оновлення змісту навчальних програм додержуються далеко не всі освітянські заклади. Що ж до системи загального музичного виховання, то джазове мистецтво ще й досі залишається рідкісним явищем, що становить швидше виключення.

Отже, вітчизняна джазова педагогіка обмежується вихованням музикантів (як правило с достатньо високою професійною підготовкою, музикантів які професійно сформувались) і практично не розрахована на ту категорію молоді, яка не ставить собі за мету професійну музичну освіту, але цікавляться джазом. В той же час, розглядаючи педагогічний потенціал джазового мистецтва, доречно згадати теорію музичного виховання, яку розробив Б.Асаф'єв. На його думку “спостерігати мистецтво, значить...вміти сприймати його... Сприймати музику – справа складна. До неї треба підготувати увагу. ... Сприйняття і спостереження можуть привести до художнього оцінювання та розвинення смаку. Кожен майбутній слухач повинен раніше розвивати в собі критичне

відношення до музичних явищ і мати дар оцінювання: це не є абсолютною приналежністю професіоналів та спеціалістів [1].

Джазове мистецтво, як музично-педагогічний потенціал, може більш активно розвинути здатності сприйняття музики, тобто активізувати слухове сприйняття, загострити слухове враження, що є головною основою для будь-якої музичної діяльності. І це, безумовно, пов'язано з природою засобів музичної виразності джазу, традиціями існування, функціонування та значення джазу в музичній культурі ХХ століття.

Висновки... Вплив суспільних явищ на формування музичної культури країни постійно зростає. Відсутність регулювання представлення музичного продукту слухачу приводить до появи низькопробних прикладів музики і зниження рівня естетичної культури в суспільстві.

Задача музичної педагогіки знайти музичні напрямки, які б водночас відволікли б молодь від низькопробних субкультур та вдовольнили всі музично-естетичні потреби молодої людини. І особливо це стосується виховання сучасних музикантів, які є носіями та "інструментами" втілення сучасної музичної культури.

В більшості випадків вивчення джазового мистецтва обмежується теоретичним та практичним освоєнням джазового стилю. Справжня робота починається з іншого розуміння джазу. Тому подальше дослідження буде вестись у напрямку, який допоможе виявити значення джазу в підвищенні рівня розвитку, розширення музичних вподобань та сприйняття складної академічної музики.

Література

1. Асаф'єв Б.А. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании / Б.А.Асаф'єв. – 2-е изд. – Л.: Музыка, 1973. – 144 с.
2. Коллиер Дж.Л. Становление джаза/ Дж.Л. Коллиер. – М. : Радуга, 1984. – 390 с.
3. Конен В. Пути американской музыки / В. Конен. – Издание 3-е. – М.: Советский композитор, 1977. – 445с.
4. Конен В. Рождение джаза/ В. Конен. – М.: Советский композитор, 1990. – 318с.
5. Махрасеев Л. В лёгком жанре: очерки и заметки / Л.Махрасеев. – 2-е изд., уточн. и доп. – Л. : Советский композитор, 1986. – 296с.
6. Понасье Ю. История полинного джаза / Ю.Понасье . – М. : Музыка, 1987 – 127с.
7. Танько Т.П. Музично-педагогічна освіта в Україні / Т.П.Танько. – Х. : Основа, 1998. – 192 с.
8. Шевченко Г.П., Бутенко Л.Л. Основы мировой художественной культуры и искусствознание: [пособие для учителей общеобразовательных кол, гимназий, лицеев]/ Шевченко Г.П., Бутенко Л.Л. – Луганск, Вид-во Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля, 2000. – 150с.

Анотація

У статті розглядається проблема проблема збачення засобів музичного та естетичного виховання сучасної молоді. Розглядається значення джазового мистецтва в формуванні музиканта нової формації.

Анотация

В статье затрагивается проблема обогащения средств музыкального и эстетического воспитания современной молодежи. Рассматривается значение джазового искусства в формировании музыканта новой формации.

Summary

The problem of enriching of facilities of musical and aesthetic education of modern youth is affected in the article. The value of jazz art is examined in forming of musician of new structure.

Ключові слова: педагогічний потенціал, музично-естетичне виховання, джаз.

Ключевые слова: педагогический потенциал, музыкально-эстетическое воспитание, джаз.

Key words: pedagogical potential, musical and aesthetic education, jazz.

Подано до редакції 15.03.2011.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Сбітневою Л.М.

УДК [37:008]:371.1

© 2011.....Шурин О.І.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасний стан розвитку освіти вимагає нових професійних компетенцій, оволодіння ними і впровадження у практику. Ці чинники призводять до змін у технологіях професійної підготовки майбутніх учителів. Важливого значення набуває поняття професійно-педагогічної культури вчителя, яка є однією з підсистем людської культури. Відтак, формування професійно-педагогічної культури в майбутніх учителів стає однією з основ забезпечення якісної освіти і є актуальним напрямком досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Проблема професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів всебічно висвітлювалася в роботах П.Аутова,